

Demografisk analys: Kärlek över gränserna – migration och familjebildning

2015:1

BE0701

Innehåll

0	Allmänna uppgifter	2
0.1	Ämnesområde	2
0.2	Statistikområde	2
0.3	SOS-klassificering	2
0.4	Statistikansvarig	2
0.5	Statistikproducent	2
0.6	Uppgiftsskyldighet	2
0.7	Sekretess och regler för behandling av personuppgifter	3
0.8	Gallringsföreskrifter	3
0.9	EU-reglering	3
0.10	Syfte och historik	3
0.11	Statistikanvändning	4
0.12	Uppläggning och genomförande	4
0.13	Internationell rapportering	4
0.14	Planerade förändringar i kommande undersökningar	4
1	Översikt	5
1.1	Observationsstorheter	5
1.2	Statistiska målstorheter	5
1.3	Utflöden: statistik och mikrodata	6
1.4	Dokumentation och metadata	6
2	Uppgiftsinsamling	7
2.1	Ram och ramförfarande	7
2.2	Urvalsförfarande	7
2.3	Mätinstrument	7
2.4	Insamlingsförfarande	7
2.5	Databeredning	7
3	Statistisk bearbetning och redovisning.....	10
3.1	Skattningar: antaganden och beräkningsformler	10
3.2	Redovisningsförfaranden	12
4	Slutliga observationsregister	12
4.1	Produktionsversioner.....	13
4.2	Arkiveringsversioner.....	13
4.3	Erfarenheter från senaste undersökningsomgången.....	13

0 Allmänna uppgifter

0.1 Ämnesområde

Ämnesområde: Befolkning

0.2 Statistikområde

Statistikområde: Befolkningsframskrivningar

0.3 SOS-klassificering

Tillhör (SOS): Nej

För undersökningar som ingår i Sveriges officiella statistik gäller särskilda regler när det gäller kvalitet och tillgänglighet, se Förordningen om den officiella statistiken (2001:100).

0.4 Statistikansvarig

Myndighet/organisation: Statistiska centralbyrån
Postadress: Box 24 300, 104 51 Stockholm
Besöksadress: Karlavägen 100, Stockholm
Kontaktperson: Lotta Persson
Telefon: 08-506 94 211
Telefax: 08-506 94 772
E-post: demografi@scb.se

0.5 Statistikproducent

Myndighet/organisation: Statistiska centralbyrån
Postadress: Box 24 300, 104 51 Stockholm
Besöksadress: Karlavägen 100, Stockholm
Kontaktperson: Andreas Raneke
Telefon: 08-506 94 483
Telefax: 08-506 94 772
E-post: demografi@scb.se

0.6 Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet föreligger inte enligt lagen om den officiella statistiken (SFS 2001: 99). Studier inom demografisk analys baseras till stor del på uppgifter från Registret över totalbefolkningen (RTB), som i sin tur bygger på uppgifter som Skatteverket levererar från folkbokföringen. Många av de variabler som används i analyserna används även i befolkningsstatistiken och enligt förordningen om den officiella statistiken, SFS 2001:100, ska Skatteverket lämna de uppgifter som behövs för befolkningsstatistiken till SCB.

0.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Vid automatiserad behandling av personuppgifter gäller reglerna i personuppgiftslagen (1998:204). På statistikområdet finns dessutom särskilda regler för personuppgiftsbehandling i lagen (2001:99) och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken.

0.8 Gallringsföreskrifter

Grunduppgifterna hämtas från redan befintliga register på SCB. Datamaterialet har sammanställts särskilt för denna rapport och personuppgifterna gallras så fort resultaten tagits fram.

0.9 EU-reglering

Den demografiska rapporten *Kärlek över gränserna – migration och familjebildning* berörs inte direkt av någon EU-reglering. Indirekt berörs den eftersom grundmaterialet från befolkningsstatistiken är EU-reglerad. För mer information, se *Beskrivning av statistiken för befolkningsstatistiken*, www.scb.se/be0101.

0.10 Syfte och historik

Den här studiens främsta syfte är att studera utrikes föddas familjestatus, både vid invandringstillfället såväl som efter invandringen. Ett annat syfte är att beskriva utvandringen och om det finns någon skillnad mellan de som är i ett parförhållande vid invandringen och de som invandrar som ensamstående. Vidare studeras vilken påverkan familjestatus har på utvandringen för de som invandrade som anhöriga till en person bosatt i Sverige.

Rapporten är en *Demografisk analys*, www.scb.se/be0701. Syftet med demografiska analyser är att analysera och beskriva utvecklingen när det gäller fruktsamhet, dödlighet och migration, att ge underlag för de antaganden som ligger till grund för de årliga befolkningsframskrivningarna (se *Befolkningsframskrivningar*, www.scb.se/be0401) samt att analysera och beskriva parbildning och separationer.

Analys av befolkningsutvecklingen har i princip gjorts sedan befolkningsstatistiken startade 1749. I samband med den stora utvandringen till Amerika gjordes en omfattande emigrationsutredning. *Krisen i befolkningsfrågan* på 1930-talet är ett annat exempel på när analys av befolkningsutvecklingen var högaktuell. SCB har länge haft i uppgift att löpande analysera befolkningsutvecklingen och att göra specialundersökningar inom befolkningsområdet. Sedan 1986 publiceras analyserna i serien *Demografiska rapporter*. Den senaste rapporten på temat migration, *Kvarboende, flyttningar och dödlighet*, publicerades 2012.

0.11 Statistikanvändning

Demografisk analys har en bred grupp av externa användare, där regeringen, statliga myndigheter, kommuner och landsting är huvudanvändarna. Rapporterna används också av media, studerande och allmänhet för att få ökad kunskap om demografiska utvecklingstrender i samhället.

0.12 Uppläggning och genomförande

I rapporten studeras utrikes födda personer som var 18 år eller äldre när de invandrade under perioden 1998 - 2007. Personerna följs från det att de invandrade fram till år 2012 eller en eventuell utvandring. Invandringen kan ske på egen hand, d.v.s. som ensamstående, eller så är man i ett parförhållande. Till den senare gruppen hör de som vid invandringstillfället antingen är gifta, i ett registrerat partnerskap eller är sammanboende med gemensamma barn. Det kan även vara så att två personer kan kopplas samman till ett par vid ett tillfälle efter invandringen. Då kan vi i registret följa dessa bakåt i tiden och på sätt även se att de var ett par vid invandringstillfället.

Rapporten beskriver även den eventuella partnern, hur vanligt det är med separationer och i vilken utsträckning en utvandring sker. När det gäller utvandringen görs även en djupare analys för de som invandrade av familjeskäl för att se hur familjestatus påverkar utvandringen.

Det datamaterial som används i rapporten utgår från uppgifter från fyra av SCB:s totalräknade register: Historiska befolkningsregistret (HBR), Flergenerationsregistret (FLERGEN), Registret över totalbefolkningen (RTB) och databasen STATIV

0.13 Internationell rapportering

Ingen internationell rapportering görs.

0.14 Planerade förändringar i kommande undersökningar

Detta är inte relevant eftersom rapporten *Kärlek över gränserna – migration och familjebildning* är en engångsrapport.

1 Översikt

1.1 Observationsstorheter

I materialet ingår utrikes födda som invandrade mellan 1998 och 2012 och som vid invandringen var 18 år eller äldre. Vidare ingår även en eventuell partner. Partnern kan antingen vara född i Sverige eller utomlands. De som invandrade mellan 1998 och 2012 följs från det datum de invandrar till att de eventuellt utvandrar eller till slutet av år 2012.

1.2 Statistiska målstorheter

Objektgrupp		Variabel	Mått
Population	Indelning i redovisningsgrupper		
Utrikes födda som ej tidigare invandrat	Kön (<i>kvinnor, män</i>) Invandringsår (<i>1998–2012</i>) Grund för bosättning (<i>anhörig, arbete eller studier, asyl, EU/Norden</i>) Ålder vid invandring (<i>18+ år</i>) Familjestatus vid invandring (<i>par, ensamstående</i>) Familjestatus efter invandring (<i>par, ensamstående, separerad, änka/änkling, utvandrad, avlidit</i>) Födelselandsgrupp (<i>Norden (utom Sverige), EU-länder (utom Norden), Övriga Europa (Europa utom Norden och EU-länder), Länder (utanför Europa) med högt HDI¹, Länder (utanför Europa) med medel HDI, Länder (utanför Europa) med lågt HDI</i>) Sysselsättning (<i>Förvärvsarbetande, ej förvärvsarbetande men med viss inkomst, ej förvärvsarbetande</i>) Hemmaboende barn (<i>Minst ett hemmaboende barn, ej</i>)	År efter invandring Separerad Ålder vid invandring Parbildning Ålder vid parbildning Tid till parbildning Utvandrad	Antal Andel Relativa risker

¹ Indelningen av länder utanför Europa bygger på FN:s uppdelning av länder efter utvecklingsnivå, Human Development Index (HDI). I denna rapport används indelningen som publicerades 2013. För att beräkna indexet har hänsyn tagits till landets BNP samt befolkningens livslängd och utbildning.

	<i>hemmaboende barn</i> Medborgarskap (<i>Svensk medborgare, medborgare i ett annat land</i>)		
Ev. partner	Kön (<i>kvinna, man</i>) Grund för bosättning (<i>anhörig, arbete eller studier, asyl, EU/Norden</i>) Födelselandsgrupp (<i>Födda i Sverige, Norden (utom Sverige), EU-länder (utom Norden), Övriga Europa (Europa utom Norden och EU-länder), Länder (utanför Europa) med högt HDI, Länder (utanför Europa) med medel HDI, Länder (utanför Europa) med lågt HDI</i>) Åldersskillnad (<i>5 grupper</i>)	Parbildning Ålder vid parbildning Åldersskillnad Utvandrad	Antal Andel

1.3 Utflöden: statistik och mikrodata

Resultaten från undersökningen publiceras i rapporten *Kärlek över gränserna – migration och familjebildning*. Rapporten publiceras i serien *Demografiska rapporter* och är tillgänglig på SCB:s webbplats och i tryckt form

Statistiken presenteras i tabeller och diagram med kommenterande text. Avsnitt *1.2 Statistiska målstorheter* visar översiktligt vilken statistik som publiceras. Mikrodata som ligger till grund för statistiken gallras så snart statistiken är framtagen.

1.4 Dokumentation och metadata

Statistiken är dokumenterad enligt SCB:s dokumentationssystem. Framställningen av statistiken beskrivs i *SCBDOK* (innevarande dokument). Statistikens kvalitet beskrivs i *Beskrivning av statistiken (BaS)*. Statistikens framställning beskrivs också i rapporten *Kärlek över gränserna – migration och familjebildning (Demografiska rapporter 2015:1)*. Samtliga dokumentationer finns på SCB:s webbplats, www.scb.se/be0701.

2 Uppgiftsinsamling

2.1 Ram och ramförfarande

Rampopulationen skapas från *Registret över totalbefolkningen* och innehåller utrikes födda i åldern 18 år eller äldre som invandrade mellan 1998 och 2012 och som var folkbokförda i slutet av invandringsåret. Vidare gäller att man inte har invandrat vid ett tidigare tillfälle.

2.2 Urvalsförfarande

Statistiken bygger på en totalräknad undersökning.

2.3 Mätinstrument

Statistiken använder befintliga statistikregister som mätinstrument, se avsnitt 2.4 *Insamlingsförfarande*. Dessa register bygger i sin tur på administrativa data från bl.a. Skatteverket.

Mätningen för statistiken i rapporten Kärlek över gränserna består i att hämta uppgifter från SCB:s befolkningsregister.

Uppgifterna till de register som används hämtas från de externa folkbokförings-registren och är administrativa till sin karaktär. Primärt är det Skatteverket (skattekontoren) som samlar in, mäter och registrerar uppgifterna. Insamlingen genomförs i fastställda rutiner och med hjälp av olika typer av blanketter. Hur uppgiftsinsamlingen och dataregistreringen i praktiken går till framgår av den handbok i folkbokföring som används i arbetet.

Då rapporteringen sköts av individen själv, till exempel vid flyttning förekommer förmodligen mätfelen. För mer information om befolkningsregistret, se vidare Beskrivning av statistiken (BaS) för Befolkningsstatistiken, www.scb.se/BE0101.

2.4 Insamlingsförfarande

För denna undersökning har ingen egen insamling gjorts utan data har sammanställts från följande befintliga register på SCB:

- *Registret över totalbefolkningen (RTB)*
- *Historiska befolkningsregistret (HBR)*
- *Flergenerationsregistret*
- *STATIV*

2.5 Databeredning

Den databeredning som görs innan statistiken kan framställas sker dels vid skapandet av de statistikregister som ingår i undersökningen (se avsnitt 2.4 *Insamlingsförfarande*) och dels för att skapa nya specifika variabler för denna undersökning.

Nedan anges respektive register har skapats samt vilka uppgifter som hämtas från dessa register.

Registret över totalbefolkningen (RTB)

Sedan 1968 har SCB framställt Registret över totalbefolkningen (RTB). Registret är en bearbetning av utdrag ur folkbokföringsregistret som Skatteverket ansvarar för. Dataregistrering sker vid de lokala skattekontoren. Då uppgifterna bereds, dataregistreras och bearbetas inom folkbokföringen genomförs både manuella och maskinella kontroller som kan ge upphov till rättelser och korrigeringar. När uppgifterna aviserats till SCB granskas de i de olika skeden av bearbetningar som görs innan de godkänns för inläggning i SCB:s register. Från RTB har uppgifter om invandringsår, kön, ålder, födelselandsgrupp och hemmaboende barn hämtats.

Historiska befolkningsregistret (HBR)

SCB gör en sammanlänkning av olika årgångar av RTB för att skapa det *Historiska befolkningsregistret (HBR)*. Det underlättar för exempelvis sammanställningar av statistik över flera år av olika händelser, t.ex. dödsfall eller skilsmässor. I HBR kan också vissa justeringar av RTB göras i efterhand, t.ex. för personer som inte längre är folkbokförda i Sverige. Från HBR kommer uppgifter om familjestatus, partners födelseland och folkbokföring för eventuell partner för att se när paret bor ihop.

Flergenerationsregistret

Flergenerationsregistret är ett register över personer som har varit folkbokförda i Sverige någon gång sedan 1961 och som är födda 1932 eller senare. Dessa kallas för indexpersoner. Registret innehåller kopplingar mellan indexpersoner och deras biologiska föräldrar. Flergenerationsregistret är en del i registersystemet för RTB, registret över totalbefolkningen. Uppgifterna kommer från Skatteverkets folkbokföringsregister. Uppgifter om biologiska föräldrar hämtas i vissa fall från äldre folkbokföringsmaterial. Det äldre materialet består av personakter avseende personer som avlidit åren 1961–1967 samt SCB:s register över födda 1961–1997. En ny version av registret skapas varje år. Om den utrikes födda har barn kan den eventuella partnern hittas genom Flergenerationsregistret.

Databasen STATIV

STATIV utgör en samling av uppgifter från flera olika register. Ursprungligen kommer uppgifterna som används i rapporten från Registret över totalbefolkningen, RTB (BE0101), Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik, RAMS, (AM0207), Inkomst och taxeringsregistret, IoT, (HE0101) samt Utbildningsregistret (UF0506). Så kallade RAKS-uppgifter har också använts. RAKS står för Registerbaserad aktivitetsstatistik och är en sammanställning och vidareutveckling av

variabler som finns i LISA-databasen (AM9901). Se dokumentationer för respektive register på SCB:s webbplats. Från STATIV har uppgifter om grund för bosättning och sysselsättning hämtats.

3 Statistisk bearbetning och redovisning

3.1 Skattningar: antaganden och beräkningsformler

Antaganden kring variabler

Nedan beskrivs de antaganden som görs för variabler som ingår i datamaterialet.

Invandrare

För att bli registrerad som invandrare ska personen ha för avsikt att stanna i Sverige i minst ett år. Enbart personer som folkbokförs i Sverige räknas som invandrare.

Familjestatus

Par vid invandringen: Till denna grupp hör de som vid invandringstillfället antingen är gifta, i ett registrerat partnerskap eller är sammanboende med gemensamma barn. Det kan även vara så att två personer kan kopplas samman till ett par vid ett tillfälle efter invandringen. Då kan vi i registret följa dessa bakåt i tiden och på sätt även se att de var ett par vid invandringstillfället.

Ensamstående vid invandringen: Hit hör personer som varken var gifta, i ett registrerat partnerskap eller var sammanboende med gemensamma barn med en annan person.

Par: I de fall en person som var ensamstående vid invandringen bildar par går det i SCB:s register att se om och i så fall när paret bor ihop. Om paret är folkbokförda på samma fastighet innan giftermålet, det registrerade partnerskapet eller då det gemensamma barnet föds räknas då detta datum som starten på parförhållandet. Detta gäller även för de som har varit i ett parförhållande, separerar och sedan ingår i en ny parrelation.

Separerad: I denna grupp hör de som har skilt sig eller flyttat isär. Om ett par har flyttat isär, dvs. är skrivna på olika adresser men fortfarande är gifta fortsätter de att ingå i gruppen gifta.

Änka/änkling: En person kan invandra som änka eller änkling men även bli det efter invandringen till Sverige.

Kohort

Med kohort eller invandringskohort menas alla som invandrade samma invandringsår. I denna studie är i många fall flera invandringsårtal hopslagna, oftast fem invandringsår, för att få ett större underlag.

Partner

Avser den person som den utrikes födda är i ett parförhållande med. Ibland saknas uppgifter om partnern. Det beror på att de som invandrar kan vara gifta utan att maken eller maken har varit folkbokförd i Sverige. Har partnern inte varit folkbokförd i Sverige finns det heller inga uppgifter om denne i SCB:s register.

Ålder

I rapporten redovisas ålder vid invandring och då avses åldern vid händelsen (och inte vid årets slut). Endast personer som var 18 år eller äldre vid invandringen ingår i datamaterialet.

Åldersskillnad

Åldersskillnaden mellan den utrikes födda och partnern är beräknad utifrån födelsedatum.

Sysselsättning

Uppgifter om förvärvsarbete är hämtade från SCB:s registerbaserade sysselsättningsstatistik (RAMS) genom databasen STATIV och avser november månad. Som icke-förvärvsarbete räknas personer som arbetat mindre än en timme i vecka under november månad. Att inte förvärvsarbeta behöver inte betyda att man är arbetslös, utan kan även innebära att individen studerar eller är pensionär.

Grund för bosättning och födelseland

Grund för bosättning anger det skäl som personen fått sitt uppehållstillstånd på. Medborgare i ett land utanför EU och Norden behöver uppehållstillstånd för att få vistas i Sverige och det ges av Migrationsverket. Den gruppering som används i denna studie är:

Anhörig: Här ingår personer som fått uppehållstillstånd med anknytning som skäl. Anknytningen kan vara till en make/maka/sambo eller barn (under 18 år). Den kan också vara annan anhörig, t.ex. sista länk eller annan hushållsgemenskap.

Arbete eller studier: Här ingår arbetstagare, egen företagare och mottagande/tillhandahållare av tjänst samt gäststudierande och studerande. Här ingår också pensionärer och personer med tillräckliga medel.

Asyl: Hit hör personer som är flyktingar, har humanitära skäl, skyddsbehov eller har fått uppehållstillstånd av synnerligen ömmande omständigheter.

EU/Norden: Hit hör de som är födda i ett nordiskt land eller i ett land inom EU. EU-medborgare behöver inte ett uppehållstillstånd utan ska endast registrera sin uppehållsrätt hos Skatteverket. Detta har gällt sedan 2006 och innebär att EU-medborgare inte behöver ange orsak till bosättningen i Sverige. För medborgare i de nordiska länderna gäller sedan mitten av 1950-talet fri rörlighet mellan länderna.

Tid mellan händelser

Tiden mellan händelser har mätts på olika sätt i avsnitten om familjestatus efter invandringen och utvandring av anhöriginvandrare. När familjestatusen efter invandringen studeras mäts huruvida man är i ett parförhållande, ensamstående, separerad, änka/änkling, utvandrad eller avliden var 30:e dag. I analysen om anhöriginvandrare och deras utvandring ingår flertalet variabler som ändrar status vid en händelse, t.ex.

att gå från att vara i ett parförhållande eller att paret får ett barn. Läs mer om det i avsnittet *Så görs statistiken*.

Födelselandsgrupp

I rapporten redovisas parternas födelseland utifrån om de har samma födelselandsgrupp eller olika födelselandsgrupper. Sex födelselandsgrupper används där Europa är indelat i tre delar: Norden (utom Sverige), EU (utom Norden) och övriga Europa. Länder utanför Europa är indelade i tre grupper efter utvecklingsnivå som mäts med Human Development Index (HDI). Det är ett index som görs årligen av FN där hänsyn tas till landets bruttonationalinkomst (BNI), befolkningens återstående medellivslängd samt utbildningsnivå.

Analysmetod

I rapporten görs en analys över benägenheten att utvandra för de utrikes födda som invandrade av anhörigskäl. I analysen följs de utrikes födda som invandrade mellan 1998 och 2007 tills att de utvandrar eller som längst till slutet av 2012. Två separata analysmodeller har genomförts beroende på familjestatusen vid invandringen, par eller ensamstående.

Den metod som har använts är livsförloppsanalys, en metod som gör det möjligt att studera övergången mellan olika tillstånd, exempelvis från att bo i Sverige till att utvandra. De som bor i Sverige är således under risk att utvandra.

Att använda sig av livsförloppsanalys innebär att hänsyn kan tas till att dessa händelser kan ske vid olika tidpunkter och med varierande tid som personen är under risk att utvandra. Metoden tar även hänsyn till att en del individer som är under risk för det studerade tillståndet inte uppnår detta tillstånd, i det här fallet inte utvandrar. Modellen kan beakta både variabler som inte förändras över tid (konstanta) och variabler som kan förändras över tid (tidsvarierande).

I analysen används en Cox proportional hazard regressionsmodell med tid till utvandring som oberoende variabel och modellen skattas med hjälp av proceduren PROC PHREG i statistikprogrammet SAS.

Resultaten av livsförloppsanalysen presenteras som relativa risker. Den relativa risken att utvandra jämförs med referensgruppen. Om risken är över ett betyder det att risken är högre och om risken är lägre än ett betyder det att risken att separera är lägre än för referensgruppen. Den relativa risken säger inget om hur många det är som utvandrar i de olika grupperna utan snarare hur snabbt en individ utvandrar.

3.2 Redovisningsförfaranden

I rapporten *Kärlek över gränserna – migration och familjebildning* presenteras de redovisningsgrupper som nämns i 3.1 i form av tabeller och diagram. I denna redovisningsform framgår hur de olika redovisningsgrupperna skiljer sig åt när det gäller till exempel parbildning, separationer och utvandring.

4 Slutliga observationsregister

4.1 Produktionsversioner

Det datamaterial som tagits fram för denna studie gallras efter statistikframställningen och något slutligt observationsregister sparas alltså inte.

4.2 Arkiveringsversioner

Ej aktuellt eftersom inga slutliga observationsregister sparas.

4.3 Erfarenheter från senaste undersökningsomgången

Inga särskilda erfarenheter finns att notera.